

PATVIRTINTA
Utenos „Saulės“ gimnazijos
direktorius 2023 m. balandžio 27 d.
įsakymu Nr. VK-44

UTENOS „SAULĖS“ GIMNAZIJOS POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Utenos „Saulės“ gimnazijos (toliau-Gimnazija) Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašu (toliau-Aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Dėl pritarimo rekomendacijoms dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“ patvirtintomis rekomendacijomis.

2. Aprašu siekiama padėti Gimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo Gimnazijoje sąlygas.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai-bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti gimnazijoje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurie nurodomi Gimnazijos taisyklėse ar kituose Gimnazijos veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose (www.saule.utena.lm.lt).

Netinkamas mokinio elgesys-mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

Poveikio priemonė-Gimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai-su fiziniu kontaktu susiję Gimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jopaties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas-laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Gimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

5. Kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

6. Sprendžiant mokinio elgesio problemas bei taikant poveikio priemones turi būti vadovujamasi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašu, Gimnazijos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu, Socialinės pedagoginės psichologinės pagalbos teikimo modelio aprašu ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetingas vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

7. Gimnazijos darbuotojas, esant Aprašo nustatytoms sąlygoms ir siekdamas užtikrinti Gimnazijos bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti šias poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

6.1. pakeisti mokinio, pažeidusio mokinio taisykles, ugdymosi vietą;

6.2. iškviešti Gimnazijos direktoriaus įgaliotą asmenį (toliau-Įgaliotas asmuo), kuriuo gali būti socialinis pedagogas, mokytojo padėjėjas, klasės auklėtojas, direktoriaus pavaduotojas ugdymui. Pamokos metu mokytojas klasės mokinių nepalieka, o skambučiu kviečiasi pagalbą;

6.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą pagal veiksmų seką, nurodytą 23-27 punktuose.

6.4. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus, kurie aprašyti 28-31 punktuose.

8. Taikant Apraše numatytas poveikio priemones privalu atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas, poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias aplinkybes.

9. Apraše numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai išvardintos poveikio priemonės ir pagalbos teikimo galimybės nedavė laukiamų rezultatų (išskyrus 9 p. numatytus atvejus): žodinė pastaba; buvo informuoti tėvai (globėjai) žodžiu arba raštu (telefonu, el. paštu, per TAMO elektroninį dienyną); vyko individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais); situacija aptarta Vaiko gerovės komisijos posėdyje.

10. Mokinio daiktų patikrinimas ir neatidėliotinas atvejais Apraše numatytos kitos poveikio priemonės taikomos mokiniui tada, kai jo elgesys ar atsineštos su ugdymo procesu nesusijusios priemonės daro žalą ar kelia realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, saugumui ar turtui. Kitais atvejais į mokinio padarytus Gimnazijos tvarkų aprašuose (www.saule.utena.lm.lt) pažeidimus (vagystė, žalos padarymas ir pan.) reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę (priedas Nr. 1) turi būti nedelsiant informuojamas Įgaliotas asmuo, mokinio tėvai (globėjai) arba bent vienas iš jų, taip pat, esant būtinybei, savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.

12. Gimnazijos darbuotojas, įtaręs, kad mokinys Gimnazijoje ar jos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas ar yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, turi vadovautis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintu Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas nustatymo organizavimo aprašu ([\) ir laikytis jame nurodytų veiksmų sekos:](https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.163584?jfwid=)

12.1. nedelsdamas informuoja Įgaliotą asmenį, taip pat visuomenės sveikatos specialistą, vykdančią sveikatos priežiūrą Gimnazijoje (toliau-VSP specialistas);

12.2. Įgaliotas asmuo, VSP specialistas esant šio Aprašo 13 punkte nurodytoms aplinkybėms:

12.2.1. nedelsdami informuoja mokinio atstovus pagal įstatymą apie įtarimą, kad jis vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų ir kad jam reikėtų atlikti medicininę apžiūrą;

12.2.2. informuoja mokinį, mokinio atstovus pagal įstatymą apie asmens sveikatos priežiūros įstaigas, teikiančias sveikatos priežiūros paslaugas;

12.2.3. informuoja mokinį, mokinio atstovus pagal įstatymą apie institucijas, įstaigas, organizacijas, teikiančias psichologinę, socialinę, teisinę ar kitą pagalbą.

13. Gimnazijos darbuotojai, įtarę, kad Gimnaziją lankantis mokinys, esantis Gimnazijos teritorijoje, yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus:

13.1. suteikia mokiniui pirmąją pagalbą;

13.2. nedelsdami organizuoja mokinio pristatymą į sveikatos priežiūros įstaigą, o kai reikia skubios medicinos pagalbos, kviečia greitąją medicinos pagalbą;

13.3. nedelsdami informuoja apie tai Įgaliotą asmenį, VSP specialistą.

14. Įgaliotas asmuo, apie įtarimą, kad mokinys yra apsinuodijęs narkotinėmis, psichotropinėmis, kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis ir jo sveikatai ir gyvybei gresia

pavojus, skubiai informuoja apie tai mokinio atstovus pagal įstatymą.

15. VSP specialistas, savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, Sveikatos priežiūros mokykloje tvarkos aprašu, patvirtintu LR sveikatos apsaugos ministro ir švietimo ir mokslo ministro, kitais šio VSP specialisto teises ir pareigas nustatančiais teisės aktais.

III. UGDYMO(SI) VIETOS PAKEITIMAS

16. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu, iškviečiant Įgaliotą asmenį.

17. Pakeitus ugdymosi vietą, mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis prižiūrimas švietimo pagalbos specialisto.

18. Atskirti mokinį, sutrikdžiusį bendrą klasės tvarką ar Gimnazijos renginį, galima, kai mokinys nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.). Pamokos metu iš klasės pašalintas mokinys atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje Gimnazijos patalpoje, prižiūrimas įgalioto asmens, ir jam teikiama pagalba. Gimnazijos renginio metu pašalintas mokinys turi būti prižiūrimas įgalioto asmens, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (pavyzdžiui, mokinys nusiramina, pažada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai).

19. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama Įgalioto asmens sprendimu, tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos.

IV. ĮGALIOTO ASMENS IŠKVIETIMAS

20. Gimnazijos darbuotojas gali išsikviesti Įgaliotą asmenį, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

21. Įgaliotas asmuo tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos priemonių taikymą mokiniui(-iams).

V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

22. Jeigu Gimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, darbuotojas nedelsdamas apie tai informuoja Įgaliotą asmenį.

23. Gimnazijos darbuotojas, Įgaliotas asmuo turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai negali būti tikrinami negavus jo sutikimo ir (ar) jam nedalyvaujant.

24. Jeigu mokinys sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu turi dalyvauti mažiausiai du Gimnazijos darbuotojai, vienas iš jų – Įgaliotas asmuo. Paašškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai) arba bent vienas iš jų ir esant būtinybei teritorinė policijos įstaiga.

25. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai) arba bent vienas iš jų ir jie kviečiami atvykti į Gimnaziją. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo Įgaliotas asmuo nedelsdamas informuoja teritorinę policijos įstaigą.

26. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas Įgalioto asmens.

VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

27. Gimnazijos darbuotojas pagrįstus fizinius veiksmus mokinio atžvilgiu gali taikyti tik tais atvejais, kai siekiama:

27.1. apsaugoti mokinį nuo savęs ar kitų asmenų (su)žalojimo;

27.2. užkirsti kelią ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Gimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

27.3. neleisti mokiniui palikti patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

27.4. nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius Gimnazijos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;

27.5. nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas Gimnazijos turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką.

28. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo:

28.1. stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui;

28.2. stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.);

28.3. vedimo paėmus už rankos;

28.4. iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus.

29. Mokinio sulaikymas gali būti naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nenaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

30. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu tokiose situacijose:

30.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

30.2. mokinį vedant už rankos;

30.3. guodžiant mokinį;

30.4. pasveikinant mokinį;

30.5. padedant neįgaliam mokiniui;

30.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

30.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

30.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdomosios procese naudojamas priemones;

30.9. teikiant pirmąją pagalbą.

31. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

31.1. naudojami kaip bausmė;

31.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

31.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

31.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

32. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

33. Gimnazijos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

34. Gimnazijos darbuotojai kiekvienais metais pasirašytinai supažindinami, kaip taikyti pagrįstus fizinius veiksmus, siekiant užtikrinti minimalų, saugų ir proporcingą šių veiksmų naudojimą.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

35. Gimnazija Aprašą skelbia Gimnazijos internetinėje svetainėje (www.saule.utena.lm.lt).

36. Gimnazijos mokinius ir jų tėvus (globėjus) su šiuo Aprašu supažindina klasių auklėtojai susirinkimų metu ir/ar nusiųdami Aprašą per elektroninį TAMO dienyną.

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO ŽINGSNIAI

Eil. Nr.	Pažeidimas	Poveikio priemonė
1.	Draudžiama į gimnaziją neštis ginklų, peilių, dujų balionėlių, žiebtuvėlių, degtukų, petardų, toksinių, narkotinių medžiagų, psichiką veikiančių ir sveikatai pavojingų daiktų ir pan.	Tėvų (globėjų) ir policijos informavimas.
2.	Draudžiama gimnazijoje ar jos teritorijoje naudoti kvaišalus, rūkyti cigaretes, elektronines cigaretes, vartoti alkoholinius gėrimus, žaisti azartinius žaidimus.	Rūkymas – tėvų (globėjų), policijos informavimas skambučiu ar raštu, socialinio pedagogo. VGK drausminės nuobaudos skyrimas. Prevencinis pokalbis su socialiniu pedagogu. Kvaišalų vartojimas – gimnazijos vadovo, tėvų (globėjų), policijos informavimas, situacijos aptarimas VGK. Prevencinis pokalbis su socialiniu pedagogu. Alkoholio vartojimas – gimnazijos vadovo, tėvų (globėjų) informavimas, situacijos aptarimas VGK. Azartiniai žaidimai – tėvų (globėjų) informavimas. Sudarius 6-8 asmenų grupę praveisti Ankstyvosios intervencijos programos mokymus.
3.	Draudžiama slapta, be sutikimo filmuoti, fotografuoti, įrašinėti kitų asmenų veiklą ir pokalbius, juos talpinti internete.	Tėvų (globėjų) informavimas. Socialinio pedagogo konsultacija.
4.	Draudžiama įsinešti į gimnaziją ar atsisiųsti internetu būnant gimnazijoje ir propaguoti garso įrašus, literatūrą, leidinius, vaizdo įrašus, kurie skatina ar propaguoja netinkamą elgesį, smurtą, patyčias, pornografiją ir pan.	Tėvų (globėjų), policijos informavimas. Socialinio pedagogo konsultacija. Rekomenduojama psichologo pagalba.
5.	Draudžiama pamokų ar ugdomosios veiklos metu kalbėtis mobiliuoju telefonu.	Žodinis įspėjimas. Pastaba/komentaras TAMO dienyne. Taikomos VGK sudarytame algoritme numatytos priemonės. Taikomos mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarkos apraše numatytos priemonės: https://www.saule.utena.lm.lt/dokumentai/veikla/ugdymas/mokiniu_pazangos_ir_pasiekimu_vertinimo_tvarkos_aprasas.pdf
6.	Draudžiama niokoti ir gadinti gimnazijos turtą.	Tėvų (globėjų) informavimas, žalos atlyginimas pagal LR teisės aktų numatytą tvarką.
7.	Draudžiama reikalauti pinigų, versti meluoti, gadinti svetimus daiktus ar kitaip išnaudoti.	Tėvų (globėjų) informavimas, žalos atlyginimas pagal Mokymo(si) sutartį. Policijos informavimas. Socialinio pedagogo konsultacija. Rekomenduojama psichologo pagalba.

8.	Draudžiama vartoti necenzūrinius žodžius ar kitaip netinkamai elgtis (šiukšlinti, spjaudytis ir kt.) ar kitaip tyčiotis.	Žodinis įspėjimas, tėvų (globėjų) informavimas. Taikomos gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše numatytos priemonės. https://www.saule.utena.lm.lt/dokumentai/mokytojams/patyciu_prevencijos_ir_intervencijos_vykdytoju_tvarkos_aprasas.pdf
9.	Draudžiama vėluoti į pamokas, išeiti savavališkai iš pamokos, be pateisinamos priežasties praleidinėti pamokas.	Taikomos gimnazijos pamokų lankomumo bei priežiūros tvarkos apraše numatytos priemonės. https://www.saule.utena.lm.lt/dokumentai/veikla/ugdymas/pamoku_lankomumo_bei_prieziuros_tvarkos_aprasas.pdf
